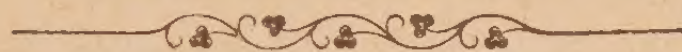
Nødtvungent Forsvar.

Motto: Kjærligheden er langmodig, er velvillig; Kjærligheden bærer ikke Nid; Kjærligheden bruger ikke Fremfusenhed, opblæses ikke; den er ikke usømmelig, søger ikke sit Eget, forbitres ikke, tænker ikke Ondt; den glæder sig ikke over Uretfærdighed, men glæder sig ved Sandhed; den fordrager Alt, tror Alt, haaber Alt, taaler Alt. 1 Cor. 13, 4—7.

No. 1. } Marts 1882. { 1ste Aargang.

Forord.

Det er ikke med Glæde, vi her træde frem for vore Læsere. Thi det er ikke vor Glæde at maatte deltage i kirkelig Strid, det er os et tungt Kors, og kun nødtvungne har vi bestemt os til at udgive dette Blad og opfordre til dets Udbredelse. Vi har tiet og biet saa længe vi kunde. Ligesom det har gaaet i de Lærestridigheder, som vor Synode tidligere har ført, saaledes er det gaaet os i denne: vi ere blevne drevne ind i den, ikke ved vort Angreb paa Andre, men i Selvforsvar, idet vi ere angrebne, fordi vi bekjende, hvad vi af Guds Ord ere overbeviste om er Sandhed, og hvad vi som lutherske Præster ikke kunne vige fra — idet vi Ord til andet følger vor Kirkes offentlige Bekjendelse.

I mere end een Henseende er denne Strid os et tungt Kors. Vore Kræfter, især vore theologiske Kræfter ere faa og smaa, og de Kræfter, vi have at raade over, fordrede en anden Anvendelse. Under den Mangel paa Præster, som vi fremdeles lider under, fordrer Omsorgen for vore Menigheder al vor Tid. Det, som disse tiltrænger, er ikke at drages ind i theologiske Stridigheder, der kun altfor ofte løber ud i saa fine og saa vanskelige Spørgsmaal, at de minder om Pauli Tale om dem, som ere „syge for Spørgsmaal og Ordkrig, af hvilke kommer Avind, Trætte, Bespottelse, ond Mistanke" (1 Tim. 6, 4.), og som „kives om Ord, hvilket er til ingen Nytte, men til Forvildelse for dem, som høre derpaa" (2 Tim. 2, 14). Vore Menigheder ere ikke saa vel befæstede i de væsentligste Grundsandheder i Christendommen, og fremfor Alt ikke saa langt fremskredne i sand, levende Christendom, at de ere vel skikkede il at beskjæftige sig med de Lærdomme, der høre til den allerhaardeste Føde

og derfor fordrer Christne, „der ved Forfarenhed har øvet Sands til at skjelne mellem Godt og Ondt" (Ebr. 5, 14).

Endelig ligger der for os en hel Række af udvortes Anliggender, som Kirken ogsaa trænger til at faa bragt i Orden, og som fordrede forenede Anstrængelser i Kjærlighed.

Dog, hvad skulle vi gjøre? Vi ere angrebne — ikke i vore Personer, det skulde vi taale. Ikke for vor ydre Embedsfærd, — den kunde vi fordre undersøgt paa anden Maade. Men vort christelige Vidnesbyrd er angrebet, — det Bud, vi bringer vore Menigheder i Guds Navn, er gjort mistænkt. Vi fremstilles for vore Menigheder som dem, der forføre dem; — dels beskyldes vi for at lære, hvad vi aldrig har troet og derfor aldrig har lært. dels bliver Lærdomme, som vi har lært, fremstillede paa en saadan Maade, at den falske Beskyldning saameget lettere kan blive troet. For Sandhedens Skyld bør derfor vore Menigheder høre vort Vidnesbyrd og prøve det.

For os gjælder Striden ikke først og fremst Læren om Naadevalget. Dette Punkt er, i sig selv betragtet, et underordnet Stykke af Troeslæren, saa at En kunde være en god, ja en vel oplyst Christen, om han slet ikke havde sat sig ind i dette Stykke af Læren. Der er ogsaa i Almindelighed faa, endog af Præsterne, som har sat sig grundigt ind deri*). Derfor vare de fleste af vore Præster saa uforberedte, da denne Strid kastedes over dem. Det Samme var Tilfældet med vore Menigheder; thi hvormange af dem har hørt sine Præster prædike om Naadevalget? Allerede dette er et Vidnesbyrd om, hvor langt vi ere fra Calvinisme; thi for en Calvinist er Naadevalget Hovedsagen og Udgangspunktet for deres Troeslære. For os Lutheranere, der har Christus til Begyndelse, Midte og Ende af al vor Prædiken, og hvor Alt dreier sig om Synd og om Naade og om Strid mod Synden, for os kommer Læren om Naadevalget tilsidst, (netop som vor Bekjendelse siger med Luthers Ord) som en Trøst i Anfegtelse under Kors og Lidelse (Koncordbg. 421, 27).

Men omendskjønt dette er saa, saa har vi dog ikke Ret til at tie og lade Sandheden i Stikken, omend kun paa et underordnet Punkt; thi her gjælder det at mindes, at Guds Ord er som en Kjæde, der kun da er hel, naar hvert Led bevares, eller som en Ring, der ikke taaler Afbrydelse paa noget Punkt. Og i Striden om Naadevalget er det netop dens Forbindelse med nogle af de vigtigste Grundsandheder i vor Christentro, som giver den dens Betydning. I og for sig selv kunde dette Lærestykke, som sagt, være mindre væsentligt, men bliver der Strid om det og viser det sig i Tidens Løb, at denne Strid ikke kan blive bilagt, da maa dette have sin Grund i, at der er Uenighed paa langt vigtigere Punkter i Troeslæren. Var der Grund-Enighed i Hovedpunkterne, om Guds Ord, om Synd og om Naade, og dermed

*) Selv en theologisk Professor i Christiania erklærede for Prof. Stub, at han ikke havde havt Anledning til at studere denne Sag saa nøie, at han vilde afgive nogen Mening angaaende den Strid, der nu føres om denne Sag her i Landet.

om Retfærdiggjørelsen af Troen, saa vilde der ingen Uenighed, ialfald ingen blivende Uenighed være i Læren om Udvælgelsen, og selv om man brugte forskjellig Udtryksmaade (som f. Ex. Lærerne efter Koncordieformelen har brugt en anden Læreform, end den som Luther, Chemnitz og Koncordieformelen brugte), saa vilde der dog være Troes-Enighed.

De Hovedlærdomme nu, som det her kommer an paa, hvis vi skal enes i Læren om Udvælgelsen, ere følgende:

1) at Guds Ord i Skriften baade er den eneste Kilde til al Sandhed, den eneste Regel og Rettesnor for Lære og Levnet, og at Guds Ord derfor ikke skal mestres af den menneskelige Fornuft, men at Fornuften skal bøie sig for Guds Ord, selv om den ikke kan begribe, hvorledes det ene Stykke af Ordet kan passe med det andet; saaledes i Læren om Treenigheden, om Christi Person, om Omvendelsen, og her om Naadevalget. Her maa vi vel tage til Hjerte St. Pauli Ord i 2 Cor. 10, 5, at vi skal tage al Tanke til Fange under Christi Lydighed. Derfor, efterdi Gud har (som Koncordieformelen siger) „alvorlig fraraadet os at udforske dette med vore Tanker, (Rom. 11, 33.) saa skulle vi med vore Tanker ikke gjøre Slutninger eller gruble derover, men holde os til Hans aabenbarede Ord, hvortil han henviser os" (424, 40.)

2) hænger Læren om Naadevalget sammen med Læren om Synden, at Mennesket er saa aldeles fordærvet, at der i det syndige Menneskes Forhold ikke kan findes Nogetsomhelst, der kunde bevæge Gud til at frelse det, uden netop Menneskets fuldkomne Afmagt og Jammer; og at i denne Henseende det ene Menneske ikke er bedre end det andet, idet Alle ere skyldige til Fordømmelse.

3) hænger Læren om Naadevalget sammen med Læren om Naaden, at nemlig denne efter sit Væsen er fri og uafhængig af Alt, uden af Gud selv, som giver Naade, hvorfor ogsaa Naaden udelukker enhver Forklaringsgrund hos dem, der faar Naade, som Paulus siger: „Er det af Naade, saa er det ikke mere af Gjerninger, ellers bliver Naaden ikke mere Naade" (Rom. 11, 6.). Thi dersom vi i et Menneskes gode Forhold kan finde en Grund til at forklare os, hvorfor han blev frelst ɔ: hvad der bevægede Gud til at frelse ham, saa bliver han ikke frelst uforskyldt, af Naade. En ganske anden Sag er det, at Gud efter sin evige Visdom, Retfærdighed og Barmhjertighed har aabenbaret os den Regel og Maade, paa hvilken Han vil give Naade, nemlig for Christi Skyld ved Troen paa Ham. Thi at Gud har oprettet denne Saliggjørelsens Orden er jo Hans egen frie Naades Raad. Derfor er Troen ikke en Forklaringsgrund, der viser os, hvorfor vi blive frelste (thi Troen er ikke Aarsag til Frelsen, ellers bliver den en Gjerning og da er det forbi med Naaden); men Troen viser os, hvorledes vi blive frelste, saa at den, som vil blive frelst, han maa ved Guds Naade omvende sig og tro, ellers bliver han ikke frelst.

4) hænger da derpaa Læren om Naadevalget sammen med Læren om Frelsens Orden, Forløsningen, Kaldelsen, Retfærdiggjørelsen og Saliggjørelsen — eller for at nævne det, som er Hjertet og Kjernepunktet i denne, med Læren om Retfærdiggjørelsen af Troen alene; dette finde vi da ogsaa med tydelige Ord udtalt i vor Kirkes Bekjendelse, hvor det hedder (422, 34): „Thi den (Læren om Udvælgelsen) stadfæster meget kraftig den Artikel, at vi uden nogen vor Gjerning og Fortjeneste af blot og bar Naade, alene for Christi Skyld, blive retfærdige og salige. Thi før Verden blev til, før vi have været, ja før Verdens Grundvold blev lagt, da vi endnu ikke kunde have gjort noget Godt, ere vi efter Guds Beslutning af Naade i Christo udvalgte til Salighed (Rom. 9, 11. 2 Tim. 1, 9). Dermed blive ogsaa alle falske Meninger og enhver vildfarende Lære om vor naturlige Villies Kræfter kuldkastet, efterdi Gud i sin Naadslutning, før Verden blev til, har besluttet og beskikket, at Han selv med sin Hellig Aands Kraft gjennem Ordet vil skabe og virke i os Alt, hvad der hører til vor Omvendelse." Endelig

5) angiver derfor ogsaa den lutherske Kirkes Bekjendelse, som denne Læres Frugt, at: „Ved denne Lære og Fremstilling af Guds udvalgte Børns evige og saliggjørende Udvælgelse, giver man Gud Hans Ære hel og ubeskaaren, at Han af idel Barmhjertighed i Christus, uden nogen vor Fortjeneste eller gode Gjerninger, gjør os salige efter sin Villies Beslutning, som skrevet staar Eph. 1, 5. . . . Derfor er det falskt og urigtigt, naar der læres, at ikke alene Guds Barmhjertighed og Christi allerhelligste Fortjeneste er Aarsagen til vor Udvælgelse, men at der ogsaa i os er en Aarsag dertil, formedelst hvilken Gud har udvalgt os til det evige Liv". (428, 57).

Paa Grund altsaa af den Sammenhæng, som de foran nævnte Hovedsandheder har med Læren om Naadevalget, kan vi kun da lære rigtigt om dette, naar vi fastholde enhver af hine Lærdomme i sin Renhed og Fuldstændighed. Gjøre vi ikke dette, saa vil vi paa en eller anden Maade komme til enten at negte Guds Ords Lære om Udvælgelsen, eller til at forvanske den eller til at hindre dens rette christelige Brug.

Dersom vi f. Ex. afsvække Læren om Synden og om det naturlige Menneskes fuldkomne Afmagt til paa nogen Maade at medvirke til sin Gjenfødelse, saa bliver Guds Ords Lære om Naadevalget nødvendigvis fornegtet; thi da har ogsaa Læren om selve Naaden faaet sit Grundstød; thi Mennesket bliver da for en Del sin egen Frelser*); thi det kommer da an paa Menneskets eget Forhold (som Gud forudsaa) altsaa paa Mennesket selv, om det bliver frelst, — men Mennesket kan da heller ikke forlade sig paa Gud alene.

Paa den anden Side, dersom vi ikke strengt fastholde Læren om Naadens Almindelighed, om at Christus har fyldestgjort for hele Verden, om at Gud

---

*) Men dersom Mennesket paa denne Maade, ved sit gode eller mindre onde Forhold (som Gud forudsaa) for en Del bliver sin egen Frelser, eller, som nogle af vore Modstandere gjerne sige, „i en vis Forstand", da bliver det her en meget væsentlig Del, thi selve Afgjørelsen af Frelsen kommer da an paa Mennesket selv.

alvorligt og kraftigt kalder alle Mennesker til Salighed, og om at Naaden dog kan modstaaes, da gjøre vi Gud til Aarsag i Menneskenes Fortabelse og rive Grunden bort under vore egne Fødder; thi hvad Grund har En af os, som anser sig selv for den største Synder, til at fortrøste sig til at blive frelst, uden netop den Sandhed, at Gud vil, at Alle skal blive frelste, og at Han virkelig vil hjælpe Alle dertil, saa at den som fortabes, selv er Skylden.

Her kommer vi atter tilbage til hin førstnævnte Lære — den om Guds Ord som eneste Regel, under hvilken vi skal tage vor Fornuft fangen. Thi, dersom vi ikke gjør dette, dersom vi ikke vil tro, førend vi efter vort Hoved kan rime den ene Guds Ords Sandhed med den anden, dersom vi ikke vil følge vor Bekjendelses Raad og holde vore Fornuftslutninger borte fra Guds evige Raad, dersom vi ikke vil give os tilfreds, førend vi finde fornuftige „Forklaringsgrunde" for Guds Naades Veie, saa vil vi ganske vist komme paa Afveie og forgribe os paa Guds Ord, saaledes som netop ved Fornuftens Forførelser baade Calvinister og Synergister har gjort.

Det andet Hovedpunkt i Striden, det, hvormed Prof. Schmidt egentlig begyndte sit Angreb, men som siden er traadt mere i Skyggen, er Spørgsmaalet om en Christen kan have Troesvished om sin Bestandighed, eller, med andre Ord, om en Christen kan og vør tro, at han skal opnaa den evige Salighed. Dette er, som lettelig sees, af en ganske anden praktisk Betydning for enhver Christen. Medens Læren om Naadevalget hører til den haardeste Føde, og, som før sagt, er et Spørgsmaal, som mangen en vel oplyst Christen ikke har følt sig dreven til at sætte sig nøie ind i, saa skulde dette andet Spørgsmaal vel høre til Katekisme-Melken, og være Gjenstand for et Guds Barns daglige Bøn og Betragtning. Og dog staar ogsaa denne Sag i den inderligste Forbindelse, ikke alene med hine ovenfor nævnte Hovedlærdomme, men ogsaa med Læren om Naadevalget. Derfor finde vi denne Troesvished fremstillet i vore Bekjendelsesskrifter, ikke alene i Katekismen og paa andre Steder, men ganske særdeles netop i den Artikel, der handler om Udvælgelsen, ligesom ogsaa dette Spørgsmaal af de gamle Lærere gjerne behandles i Forbindelse med denne.

Ogsaa her kommer det an paa, om vi erkjende, at vor Salighed afhænger af Gud alene, eller om vi mene, at den tillige afhænger, om end i aldrig saalidet Mon, af os selv. Dersom det Sidste var sandt, og vi altsaa ikke kunde forlade os paa Gud alene, da kunde vi visselig ikke have nogen Troesvished om vor evige Salighed, men da maatte vi ogsaa stryge eller bortforklare det sidste Led i den tredie Troesartikel. Vi for vor Part bekjende, at medens vi kun altfor let kan virke vor egen Fordømmelse og derfor idelig maa staa paa Vagt, vaage og bede og stride mod Djævelen, Verden og Kjødet, saa er vor Salighed ene og alene en Guds Gjerning fra allerførst til allersidst, en Guds Gjerning, som vi vel kan faa som en Naadegave, men som vi selv ikke kan bidrage end det mindste til. Thi vi blive salige alene af Naade og derfor blive vi salige alene ved Troen, d. e. derved, at vi

forlade os ene og alene paa det Ord og Løfte, i hvilket Naaden tilsiges os. Men for at vi skal kunne forlade os paa Gud og saaledes blive i Troen, maa vi stride Troens Strid, leve i daglig Omvendelse, og aldrig glemme den Fare, som vort gamle Menneske bereder os.

Efter hvad der hidtil er talt og skrevet i denne Strid, ere vi overbeviste om, at Prof. Schmidt forkaster de mange gudsbespottelige calvinistiske Lærdomme, der angaa disse Ting; dem forkaster ogsaa vi af ganske Hjerte; men, idet han og paa samme Tid forkjætrer dem, der nu bruge om Naadevalget den Læreform, som vor Bekjendelse, Luther, Chemnitz o. Fl, dog vitterligen har brugt, kan vi ikke andet end nære alvorlig Frygt for, at Guds Ords Lære om Naadevalget og hine ovenfor nævnte Hovedsandheder, som staa i nøie Forbindelse dermed, mere eller mindre anfegtes, selv om Vedkommende ikke vil det eller erkjender det. Vi vil ikke gjengjælde Ondt med Ondt og sige, at Prof. S. lader Læren om Synd og Naade staa efter Ordlyden, eller at han siger Et og mener et Andet, eller at han har en offentlig Lære og en anden privat, saaledes som vi nu høre, at der siges om os baade her og der. Det vil nok vise sig i Længden, om han vil lade sin Lære regjere af de gamle Hovedsandheder, for hvilke vi hidtil har lidt og stridt med hverandre.

For os gjælder da Striden hverken mere eller mindre end vor Herres og Guds Ære; om vi vil give Ham Æren for Alt, Alt fra først til sidst i vor Frelse — eller om vi arme, elendige, fortabte Syndere skulde ville indbilde os, at der udenfor Guds ubegribelige Naade og bundløse brændende Kjærlighed findes nogen anden Grund til vor Salighed; at Gud skulde have fundet Noget hos os, som han kunde have Behag i, eller som han dog kunde bruge, Noget, som ikke var fuldt saa Ondt som hos Andre, og som bevægede og bestemte Ham til at give os Troen, altsaa Noget hos os, hvori vi kunde finde en „Forklaringsgrund" til, at vi har fundet Naade.

Ve os, om vi taalte saadanne Tanker. Ve os, om vi, hvem Gud foruden al anden Miskundhed ogsaa har betroet sit Evangelium rent, hvem Han har forundt at sidde ved Fædrenes Fødder og lære Forskjel paa Lov og Evangelium, hvem Han saaledes har givet Naade til at erkjende, om end kun i Skrøbelighed, Herligheden i Jesu Christi Aasyn, og til i dette at forstaa den himmelske Herlighed i den Sandhed, at vi retfærdiggjøres af Naade ved Troen alene; ve os, om vi dog nu tilslut skulde ende med at faa Naaden gjort kun til en Del af vor Frelse, Troen forandret til en Gjerning og vort eget Forhold fremstillet som det, der bestemte Gud til at gjøre os salige fremfor andre. Er det end derfor ikke med Glæde, vi træde frem for vore Læsere i denne sørgelige og syndige Strid, saa er det dog med Frimodighed.

Vore Tilhørere kjende vore Vidnesbyrd; de ved, hvad de har at vente af os. Vi ere vante til at angribes, og det fra alle Sider. Vore Vidnesbyrd har dog baaret sin Frugt, ikke alene hos vore Venner, men ogsaa hos vore Fiender; thi det var ikke noget, som vi fandt paa, men det var Guds Ord. Saaledes vil det med Guds Hjælp ogsaa gaa nu. Der er paa begge

Sider i denne Strid Nogle, som er saa hidsige og ville fare frem med stor Hast. Vi siger: Far i Mag, og giv dig Tid! Ti ikke stille, naar du skal tale; aflæg dit Vidnesbyrd for Sandheden, overbevis, straf, forman med al Langmodighed og Lærdom! Men far ikke voldsomt ivei, og forhast dig ikke! Sandheden staar nok, vær ikke bange!

Man har beskyldt os Norske for at have den stygge Lyde, at vi let er mistænkelige, snare til at tænke Ondt om Andre og let tilbøielige til at tro Beskyldninger. Men saa har vi som Nation ogsaa den Dyd, at vi ikke gjerne forhaster os, men at vi giver os Tid til at prøve og se efter, hvorledes Tingene forholde sig. Som Christne har vi baade at stride mod hin Lyde og at hellige og bruge denne Dyd. Den, som har Fortrøstning til sin Sag, han gaar frem med Rolighed. „Den, som tror, han haster ikke." (Es. 28, 16.)

Med Frimodighed altsaa ville vi i dette Blad aflægge vort Vidnesbyrd for vore Læsere og møde de Angreb, der gjøres paa den Sandhed, som vi ere satte til at forkynde. Vi bede Gud om Hjælp og Velsignelse dertil og vil ogsaa bede vore Læsere om deres Forbøn, forat Striden, siden den nu maa føres, kan blive ført i den Krafts og Kjærligheds og Sindigheds Aand, som det sømmer sig for ærlige Christne.

Satser om Naadevalget.

Ved Synodemødet i Spring Grove 1881 fremlagde en Kommitte, bestaaende af Prof. Schmidt, Pastorerne Muus og Stadstad paa den ene Side og Pastorerne Koren og Halvorsen samt Prof. Stub paa den anden Side, følgende

a) Satser om Naadevalget, hvori begge Parter vare enige:

1) Gud vil, at alle Mennesker skal blive salige, og vil ingen Synders Død.
2) Christus har virkelig gjenløst alle Mennesker og forhvervet alle Mennesker de samme Goder.
3) Gud kalder i Naademidlerne alle Mennesker til Omvendelse.
4) Dette Guds Kald er alvorlig ment.
5) Naademidlerne har altid sin iboende Kraft til at frelse det Menneske, til hvem de kommer.
6) Naademidlerne har ikke forskjellig Kraft ligeoverfor de forskjellige Mennesker.
7) Naademidlernes frelsende Kraft kan modstaaes af ethvert Menneske.
8) Intet Menneske kan af egen Kraft følge Guds Kald.
9) Ethvert Menneske modstaar af Naturen Guds Kald.
10) Denne Modstand kan alene overvindes af den Hellig Aands Kraft i Naademidlerne.
11) Det er virkelig Guds Vilje at overvinde den naturlige Modstand hos ethvert Menneske.

12) Denne Modstands Herredømme brydes først ved Gjenfødelsen.
13) Troen er blot og bart en Virkning af Gud ved Naademidlerne, en Guds Gave.
14) Troen skjenkes alle dem, som ikke gjenstridig hindrer den Hellig Aand.
15) Naar En ikke kommer til Troen, er Aarsagen at søge alene hos Mennesket.
16) Et Menneske kan komme til Troen og siden tabe den indtil Enden.
17) En Troende er som saadan, og saalænge han er en saadan, et Guds Barn og en Arving til det evige Liv.
18) Opholdelsen i Troen er ligesaavelsom Troens Meddelelse alene at tilskrive Guds Magt og Naade, skjønt Mennesket virker med ved de af denne Magt og Naade givne Kræfter.
19) Alle Naadesgjerninger, som Gud gjør i Tiden, har han besluttet at gjøre fra Evighed af, følgelig har han ogsaa fra Evighed af besluttet at opholde dem i Troen, som virkelig bliver opholdte.

Ligesaa vilde begge Parter fastholde med Hensyn til Salighedens Vished de to af Præstekonferencen i Decorah fremstillede Satser:

1) Gud har lovet den Christne at opholde ham i Troen indtil Enden, det er, Gud har lovet at gjøre alt det, som er fornødent, for at en Christen kan opholdes indtil en salig Ende. Dette Løfte indeholder ikke en Forudsigelse om, at den, til hvem Løftet gives, ogsaa virkelig opnaar Saligheden; thi et saadant guddommeligt Løfte fordrer Tro for at kunne bære den tilsigtede Frugt.
2) Dette Løfte skal derfor en Kristen tro og forlade sig paa med en fast Forvisning.

b) Dernæst fremlagdes følgende Satser og Modsatser, anerkjendte af begge Parter som saadanne, der skulde søge at fremstille det, hvorom man var uenig:

Af Koren, Halvorsen og Stub:	Af Schmidt, Muus og Stadstad.
Modsats 1.	Sats 1.
Af Udvælgelsen følger det ikke, at Nogen lades tilbage; thi dette har ikke sin Aarsag i Guds Vilje, men i Menneskets Gjenstridighed.	Begrebet Valg indeholder i sig, at der foregaar en Udsondring, hvorved Nogle tages ud af en Mængde, saa at Andre lades tilbage. Udvælgelsen er en Handling af Gud, hvorved han udsondrer de enkelte Personer, som virkelig opnaar Saligheden, af Menneskenes hele Masse, saa at de Andre lades tilbage.
Modsats 2.	Sats 2.
Udvælgelsen er en Handling af Guds naadige og barmhjertize Vilje, hvoref-	Udvælgelsen er en Handling af Guds efterfølgende eller dømmende Vilje, hvor-

ter han fra Evighed af for Christi Skyld har besluttet gjennem Saliggjørelsens Orden ved Troen paa Christum at frelse dem, som virkelig bliver frelste.

efter han vil indføre i det evige Liv blot de enkelte Personer, som bliver bestandige i Troen indtil Enden, og ikke Andre. De enkelte Personer, hvem Gud i Udvælgelsen beskikker til det evige Liv, medens de Øvrige lades tilbage i Fortabelsen, er alle de, som han af Evighed har seet at ville antage den tilbudne Naade, tro paa Christum og i denne Tro blive bestandige indtil Enden.

Sats 3.

Aarsagen til denne Udvælgelse er alene Guds Barmhjertighed og Jesu Christi Fortjeneste.

Modsats 3.

Guds Barmhjertighed og Jesu Christi Fortjeneste er alene Aarsagen til Alt, som Gud gjør til Synderes Saliggjørelse. Men ligesom i Retfærdiggjørelsen Christi Fortjeneste ikke tilregnes Nogen til hans Synders Forladelse, uden at denne er annammet i Troen, saaledes udvælger Gud heller ikke andre Syndere til det evige Liv end dem, om hvem han forudser, at de griber Jesu Christi Fortjeneste.

Sats 4.

St. Paulus lærer, at Gud har forudbestemt de Udvalgte til sønlig Udkaarelse ved Jesus Christus. Ingen kan være et Guds Barn uden ved Troen paa Jesus Christus, og den, som er en Troende, er derved et Guds Barn. Vilde Gud forudbestemme dem til sønlig Udkaarelse, saa maatte han beslutte at give dem Troen. Dersom Gud i Udvælgelsen allerede ansaa dem som Troende, saa ansaa han dem ogsaa som sine Børn formedelst Troen og kunde ikke forudbestemme dem til, hvad de allerede var.

Modsats 4.

Gud skjænker ikke Nogen Troen, fordi han først har besluttet, at han skal blive hans Barn; men han har besluttet at annamme dem som Børn, om hvem han forud har seet, at de vil tro paa hans Søn.

Modsats 5*).

Dersom Meningen er at beskrive dem, der er Gjenstand for Udvælgelsen, da tilstemme vi Satsen.

Dersom Meningen er at angive Troen eller Forudseelsen af Troen som Aarsag til Udvælgelsen, da forkaste vi Satsen, og vor Modsats vilde da have lydt omtrent saaledes:

Sats 5.

Guds evige Naadslutning er: Hvor der er Syndernes Forladelse, der er ogsaa Liv og Salighed. Syndernes Forladelse er alene hos dem, som tror; altsaa har Gud fra Evighed af alene udvalgt dem til at komme ind i det evige Liv, om hvem han har forudseet,

*) Ikke leveret ved Synoden, fordi Sats 5 er tvetydig, men senere tilføiet.

Guds evige Raadslutning er: Hvor der er Syndernes Forladelse, der er ogsaa Liv og Salighed. Syndernes Forladelse er alene hos dem, som tror; men Troen er alene Guds Gjerning i os; altsaa maa Guds Beslutning om at give Troen vistnok være et nødvendigt Moment og en Betingelse for Udvælgelsens Beslutning, men kan ikke opstilles som en Aarsag, der bevæger Gud.

at de ved Troen har Syndernes Forladelse.

Modsats 6.

Gud vilde helst udvælge alle Mennesker, men kunde ikke ifølge den fastsatte Frelses Orden udvælge dem, som haardnakket modsatte sig ham. Deraf følger ikke, at han kunde finde Mennesker, der var bedre end hine og saaledes værdige til at udvælges. Thi da Ingen af egen Kraft kan tro paa Christum, idet Troen er en uforskyldt Naadegave af Gud, saa kan den kun findes hos dem, som Gud selv har dygtiggjort til Troen. Troen forklarer derfor ikke, hvorfor Gud har udvalgt dem, men viser kun, hvorledes han har gjort det.

Sats 6.

Gud vilde helst have udvalgt alle Mennesker, men kunde ikke ifølge den fastsatte Frelses Orden udvælge dem, som ikke tror paa Sønnen; altsaa saa han efter Troen for at kunne vælge.

Angaaende Visheden,

som Tillæg til de 2 ovenfor anførte Satser, hvorom man var enig:

Af **Koren, Halvorsen og Stub:**

Sats.

Den Kristne forlader sig paa dette Guds Løfte om at opholde ham i Troen indtil Enden og tror derfor, at Gud skal sætte ham med alle dem, som tror, til det evige Liv.

Af **Schmidt, Muus og Stadstad.**

Modsats.

Men hvorlænge han vil komme til saaledes at tro og forlade sig paa Guds Løfte, det kan han ikke vide med Troesvished.

Disse Satser ere her optrykte efter Synodalberetningen, for at Enhver, der virkelig vil prøve, hvorom Striden er, kan have et paalideligt Grundlag og ikke gaa efter løse Beskyldninger. Man bør derfor nøie overveie disse Satser. Deraf vil man ialfald se, at der er mange og meget vigtige Lærdomme, der angaa Naadevalget, hvorom begge Parter ere enige. Man bør da ogsaa afholde sig fra at gjøre Beskyldninger og tro Beskyldninger, der staa i Strid med, hvad begge Parter have erklæret sig enige om. Dernæst synes vi ogsaa, at de Satser og Modsatser, hvori man har søgt at faa Stridspunkterne frem

saa tydeligt som muligt, dog endnu give Haab om, naar man tager Alt i den bedste Mening, at her kun maatte være en forskjellig Maade at fremstille Læren paa, og at Striden isaafald kun vilde komme til at dreie sig om, hvilken Fremstillingsmaade der er den mest skriftmæssige og mindst tvetydige.

Om Troens Forhold til Udvælgelsen.

Prof. Schmidts Angreb paa os i hans Skrift „Naadevalgsstriden" og i „Lutherske Vidnesbyrd" dreie sig især om det Spørgsmaal: „I hvad Forhold staar Troen til Udvælgelsen?" At Udvælgelsen sættes som en „Aarsag til Troen og Bestandigheden", skal efter hans Paastand være en saa forfærdelig Lære, at „lutherske Christne", naar de hørte Saadant, „vel havde gjort store Øine og sagt: Nei, vi have en anden Tro om den Sag end Calvinisterne have" (Luth. Vid. Pag. 3).

Nu, vi kunne vel tænke os, at lutherske Christne ved en feilagtig Bevisførelse og ved en hel Del utilladelige Slutninger, hvorved man søger at faa det værst Mulige ud af dette Udtryk, virkelig kunne bringes til at tro, at der findes noget Calvinistisk deri. Men at det dog ikke forholder sig saaledes, at det ikke er os eller andre formente Calvinister nutildags, som have fundet paa dette Udtryk, men at Konkordieformelen, Luther, Chemnitz m. Fl. bruge det, og at disse da med den samme Ret maatte beskyldes for Calvinisme, ville allerede følgende Vidnesbyrd være tilstrækkelige til at bevise, ligesom de ogsaa henvise til Steder i den hellige Skrift, hvorpaa de grunde denne Udtryksmaade:

A) Af Konkordieformelens Art. 11 om Guds evige Forudviden og Udvælgelse.

a) Af „Kort Begreb":

„Prædestinationen derimod eller Guds evige Udvælgelse angaar kun Guds fromme, Ham velbehagelige Børn; den er en Aarsag til deres Salighed, idet Han sørger for den og forordner, hvad der hører til samme; paa den er vor Salighed saa fast grundet, at Helvedes Porte ikke kunne faa Overhaand over den (Joh. 10, 28. Math. 16, 18)." (Lisbon Udg. Pag. 332).

„Derfor forkaste vi følgende Vildfarelser:

— — — — 4) Ligesaa, at ikke Guds Barmhjertighed og Christi allerhelligste Fortjeneste alene er Aarsagen til vor Udvælgelse, men at der ogsaa hos os er en Aarsag dertil, formedelst hvilken Gud har udvalgt os til det evige Liv". (Pag. 334).

b) Af „Grundig Forklaring":

„6) Men Guds evige Udvælgelse ser og ved ikke alene forud de Udvalgtes Salighed, men er ogsaa ifølge Guds naadige Vilje og Velbehag i Christo Jesu en Aarsag, som skaber, virker, hjælper til og befordrer vor Salighed og, hvad der hører til samme; derpaa er ogsaa vor Salighed saaledes grundet, at Helvedes Porte ikke skulle faa Overhaand over den (Math. 16, 18), som skrevet staar: „Mine Faar

skal Ingen rive af min Haand" (Joh. 10, 28). Og atter: „Og de troede, saa Mange, som vare beskikkede til det evige Liv" (Ap. Gj. 13, 48)". (Pag. 418).

„19) Og Gud har i dette sit Raad, Forsæt og Beskikkelse ikke alene i Almindelighed beredet Saligheden, men har ogsaa i Naade ihukommet hver eneste Person af de Udvalgte, som ved Christus skulle blive salige, udvalgt ham til Salighed og besluttet, at Han vil paa den Maade, som nu er nævnt, ved sin Naade, Gaver og Virkning bringe, hjælpe, befordre, styrke og opholde ham dertil.

20) Alt dette bliver efter Skriften indbefattet i Læren om Guds evige Udvælgelse til Barnekaar og den evige Salighed &c". (Pag. 419—20).

„35) Saaledes giver ogsaa denne Lære den skjønne, herlige Trøst, at Gud har ladet enhver Christens Omvendelse, Retfærdighed og Salighed været Sig saa høist magtpaaliggende og har ment det saa trofast dermed, at Han, før Verdens Grundvold blev lagt, har holdt Raad derom og i sin Beslutning beskikket, hvorledes Han vil bringe mig dertil og opholde mig deri". (Pag. 423).

„57) Ved denne Lære og Fremstilling af Guds udvalgte Børns evige og saliggjørende Udvælgelse, giver man Gud Hans Ære hel og ubeskaaren, at Han af idel Barmhjertighed i Christus, uden nogen vor Fortjeneste eller gode Gjerninger, gjør os salige efter sin Viljes Beslutning, som skrevet staar Eph. 1. 5.: „Han bestemte os forud formedelst Jesus Christus til sønlig Udkaarelse hos Sig selv, efter sin Viljes Velbehagelighed, sin herlige Naade til Pris, ved hvilken Han benaadede os i den Elskede". Derfor er det falskt og urigtigt, naar der læres, at ikke alene Guds Barmhjertighed og Christi allerhelligste Fortjeneste er Aarsagen til vor Udvælgelse, men at der ogsaa i os er en Aarsag dertil, formedelst hvilken Gud har udvalgt os til det evige Liv. Thi ikke alene før vi have gjort noget Godt, men ogsaa før vi bleve fødte, har Han udvalgt os i Christus, ja før Verdens Grundvold blev lagt, og „paadet Guds Beslutning efter Udvælgelse skulde staa fast, ikke ved Gjerninger, men ved Ham, som kaldte, blev der sagt til hende: Den Ældre skal tjene den Yngre, som skrevet er: Jakob elskede Jeg, men Esau hadede Jeg." (Rom. 9, 11. 1 Mos. 25, 23. Mal. 1, 2. ff.)" (Pag. 428).

B) Af Luther skal for denne Gang kun følgende Udtalelser anføres:

I et Brev til Seidemann af 8de August 1545 om Prædestinationen skriver han: „Prædestinationen gjør derfor paa ingen Maade, at nogensomhelst Mennesker fra Guds Børn blive Djævelens Børn, eller fra et Tempel for den Helligaand et Afgudstempel, eller fra Christi Lemmer Skjøgelemmer (1 Kor. 6, 15); men Prædestinationen gjør meget mere, at der af Djævelens Børn bliver Guds Børn, at der af et Afgudstempel bliver et Tempel for den Helligaand, og at der af Skjøgelemmer bliver Christi Lemmer, fordi han selv binder den Stærke og røver ham hans Redskaber fra (Math. 12, 29.) og redder dem ud af Mørkets Magt og oversætter dem fra Skjændsel til Herlighed. Men de, om hvilke det hedder: „De ere udgangne fra os, men de vare ikke af os; thi dersom de havde været af os, da vare de vel forblevne hos os" osv. (1 Joh. 2, 19.), disse ere med Vilje udgangne, med Vilje

faldne. Og fordi de vare forud kjendte som saadanne, der vilde falde, saa ere de ikke blevne prædestinerede. Men de vare blevne prædestinerede, dersom de igjen havde vendt om og vare blevne i Helligheden og Sandheden. Læg da det paa Hjerte: Denne Guds Prædestination er for Mange en Aarsag til at staa, for Ingen en Aarsag til at falde".

I sin Udlæggelse af 1 Petr. 1, 2. forklarer Luther Udtrykket „udvalgte — til Lydighed og Renselse ved Jesu Christi Blod" ogsaa om Troens Lydighed.

C) Chemnitz siger i sin bekjendte „Enchiridion", der oplevede flere Oplag:

„Guds Udvælgelse følger ikke efter vor Tro og vor Retfærdighed, men gaar som den virkende Aarsag forud for denne". (Pag. 210).

D) Heshusius, der netop er bekjendt for sin Kamp mod Calvinismen, skriver:

„At Nogle foregive: Gud har ved sin evige Visdom forudseet, hvem der vilde komme til at tro og være Evangeliet lydige, og dem har han udvalgt til det evige Liv — dette stemmer ikke overens med den hellige Skrift, som meget mere vidner, at Gud har forordnet Alt efter sit Forsæt og Valg og fra Evighed af hos sig selv besluttet, hvem Han vilde gjøre salige. Gud har vistnok fra Evighed af vel seet, hvem der vilde annamme Evangeliet, og hvem der vilde foragte Saligheden. Men den fremtidige Tro og Lydighed har ikke været Forudbestemmelsens Aarsag; meget mere er Guds evige Valg en Aarsag til Troen; thi Gud har fra Evighed udseet og forordnet, hvem Han vilde give Troen, hvem Han vilde oplyse ved sin Hellig Aand. Synergisterne sige: at vi annamme Naadens Ord, af os selv indvilge i Omvendelsen og give Jaordet dertil, det er en Aarsag til vor Udvælgelse; men dette er lige imod den hellige Skrift; thi deraf vilde følge, at vi selv vare en stor Aarsag til vor Salighed, at Troen kom fra os selv, at vi i Sager vedkommende den evige Salighed havde at rose os, at Gud uddelte Saligheden ikke af pur Naade, men efter Gjerningernes Fortjeneste. Synergisterne sige: hvem der annammer Naadens Ord og yder Evangeliet Lydighed, ham lader Gud vederfares Saligheden; men hvem der ikke annamme Ordet, dem lader Gud blive i Fordømmelsen. Dette laste vi slet ikke, naar det forstaaes ret, naar man taler om Forskjellen mellem dem, der blive salige, og dem, der blive i Fordømmelsen, ligesaa om Midlet, hvorved vi blive salige; thi den Herre Jesus siger selv: Hvo, som tror og bliver døbt, skal blive salig, men hvo, som ikke tror, skal blive fordømt (Mark. 16), og alle Profeternes og Apostlernes Prædikener gaa ud paa det Samme. Men hvis man vilde tyde og forstaa de ovenanførte Ord derhen, som var vor Annammelse af Evangeliet en Aarsag til vor Udvælgelse, ligesom da Synergisterne lægge denne Mening deri, da maa det ikke gjælde. Thi deraf vilde følge, at Gud uddelte den evige Salighed efter Fortjeneste, og at der i os var en stor Aarsag til vor Salighed. Men Skriften viser vældigen det Modsatte; thi Paulus siger, Rom. 11.: „Saaledes er da og i den nærværende Tid en Levning efter Naadens Udvælgelse bleven tilbage. Men er det af Naade, da er det ikke mere af Gjerninger, ellers bliver Naaden ikke mere Naade; men er det af Gjerninger, da er det ikke mere Naade, ellers er Gjerningen ikke mere Gjerning". Saa have vi ogsaa i sjette Grund klart bevist, at der i Mennesket aldeles ingen Aarsag er til Saligheden. Vi have ogsaa ovenfor udtrykkelig godtgjort, at Troen ikke er Menneskets Gjerning, men alene Guds Skjænk og

Gave; ligesom da ogsaa Skriften tydelig vidner, at Mennesket ikke i ringeste Maade har at rose sig. Af alt dette er det aabenbart, at Synergisternes Mening, naar de foregive, at vor Indvilgelse og, at vi af os selv annamme Naadens Ord, skulde være en Aarsag til, at vi vare forudbestemte af Gud og udvalgte, er falsk og vildfarende; og hvorledes kan det saalænge efterpaa være en Aarsag til det, der saalænge forud har været besluttet? meget mere er Guds evige Valg en Aarsag til Troen." (Se „Recht lehrende und glaubende Lutheraner oder die Haupt-Articul christlicher Lehre". S. 547 f.).

Hertil kunde føies mange andre Udtalelser af disse og andre anseede Lærere fra Reformationstiden og kort efter denne (f. Ex. af Urbanus Rhegius, Andreæ, Heerbrand), som udsige det Samme.

Og selv efterat man først senere (ialfald efter Aaret 1590) havde begyndt at bruge Udtrykket „udvalgt med Hensyn til Troen", søgte man tillige at fastholde, at Udvælgelsen er „en Aarsag til Troen", „en bevirkende Aarsag til Troen", „en Kilde til Troen" (Arcularius, Geßner o. Fl.).

Hvorfor forkjætres nu ikke ogsaa alle disse som Calvinister? Er denne Fremstillingsmaade Vidnesbyrd om en saadan ny og forfærdelig Lære hos os, hvorfor da ikke ogsaa hos dem? Maa der, naar vi bruge dette Udtryk, sluttes noget saa Forfærdeligt deraf, hvorfor da ikke ogsaa hos dem? Det er jo paa denne Udtryksmaade, alle disse Slutninger ere grundede.

Ja, indvender man, men de afvise ogsaa paa samme Tid alle calvinistiske Slutninger. Gjør da ikke ogsaa vi det Samme? Negte vi Naadens Almindelighed? Udelukke vi Frelsens Orden og Midler fra Udvælgelsen? Lære vi nogensteds, at det er ved noget Andet end Naademidlerne, at Gud virker Troen hos de Udvalgte? Lære vi nogensteds, at Naaden ligeoverfor dem er uimodstaaelig? Lære vi, at Gud ligeoverfor dem, som indtil Enden modstaa Naaden, har forsømt Noget, og at det ikke alene er deres egen gjenstridige Modstand, som er Aarsag til, at de ikke ere udvalgte og gaa fortabte?

Men Konkordieformelen og de Gamle bruge Udtrykket „Udvælgelse" i en anden, særegen og videre Forstand, siger man. Det er dog virkelig en saa underlig og urimelig Tale, at man skulde synes, tænksomme og forstandige Folk vilde have saare vanskeligt for at komme med den. Skulde ikke Luther og Chemnitz, skulde ikke endog vor Bekjendelse, som i en særegen Artikel behandler Læren om Udvælgelsen, hvilken Artikel til Overflod endog har som Overskrift: „Om Guds evige Forudviden og Udvælgelse" eller, som det heder i den latinske Text: „Om Guds evige Prædestination og Udvælgelse", skulde ikke de have vidst, skulde ikke der være udviklet, hvad Udvælgelsen egentlig er, skulde man først faa Greie paa det hos de senere Dogmatikere? Skulde man ikke dengang, da man netop var oppe i den hedeste Strid baade mod Synergismen og Calvinismen, skulde man ikke da have vidst ret at forme denne Lære, skulde man da have brugt Udtryk, som vare calvinistiske, naar de bleve anvendte paa den egentlige Prædestination? Tro det, hvo der vil, vi tro det ikke. Vi tro, at de meget vel vidste, hvad de skrev, og at de meget nøie og samvittighedsfuldt overveiede sine Ord og Udtryk. Og vi tro, at naar de i Konkordieformelen vilde afhandle Læren „om Guds evige Prædestination eller Udvælgelse", at de da ogsaa virkelig udviklede dette og ikke noget Andet, som det ogsaa af Artikelens eget Indhold noksom kan paavises. Og isandhed underligt er det, at i vore Dage de Lærere, som i denne Sag gaa tilbage til Bekjendelsen og bruge dens Udtryksmaade, at de skulle forkjætres som Calvinister. Vor Bekjendelse maatte da have givet os et daarligt Grund-

lag og kun givet Anledning til Uklarhed og Strid. Hvad vilde Følgen blive, naar man skulde gaa frem paa denne Maade ligeoverfor de øvrige Læreartikler i Bekjendelsen? Naar man f. Ex. med Hensyn til Artikelen om Retfærdiggjørelsen vilde sige: „Her handles ikke om Retfærdiggjørelsen i egentlig Forstand", og saa den, som vilde benytte Bekjendelsens Udtryk om Retfærdiggjørelsen, skulde stemples som en Kjætter, fordi nemlig Bekjendelsen med Retfærdiggjørelsen skulde mene noget ganske Andet. Man kunde jo da fortsætte paa samme Maade med alle andre Artikler i Bekjendelsen. Hvor vilde det bære hen? —

Vi tro, at det er bedst for os Lutheranere at blive ved den Udtryksmaade, vi have i vor Bekjendelse, og at de senere Dogmatikere bedømmes efter Bekjendelsen og ikke Bekjendelsen efter dem. Vi have ikke og ville ikke have noget andet Udvælgelsesbegreb end det, som vor Bekjendelse har, aldeles i Overensstemmelse med den hellige Skrift. Og vi tro, at Lutheranere maa faa Lov at blive ved den lutherske Bekjendelses Udtryk og Fremstillingsmaade uden derfor at forkjætres som Calvinister. Skulde imidlertid Andre foretrække en anden Fremstillingsmaade, saa betvivle vi vel meget det Heldige deri, men ville dog ikke derfor forkjætre dem, saalænge vi se, at de dog igrunden kun ville føre den samme Lære.

Ved Præstekonferentsen i Decorah

i Januar d. A. fremlagdes følgende Forslag af Pastorerne C. F. Magelsen, L. M. Biørn og H. Haakonsen:

„Paa samme Tid, som vi høiligen beklage den iblandt os stedfindende Lærestrid, der efter vor Formening uden Nødvendighed er bleven kastet ind paa os, og ligeledes høiligen beklage, at de hidtil mellem os førte Forhandlinger angaaende det omstridte Lærepunkt ikke have ført til den ønskelige Enighed, men vi dog af de førte Forhandlinger synes berettigede til at tro, at Læredifferentsen mellem begge Parter ikke er saa dybtgaaende, som Enkelte ville gjøre den til, og desuden angaar meget fine og vanskelige Spørgsmaal, saa ville vi herved for vor Del erklære:

1) Den opkomne Lærestrid kunne vi ikke anse som andet end unødvendig for vore Menigheder, og derfor saameget sørgeligere.
2) Vi beklage hjertelig, at Professor Schmidt har begyndt Udgivelsen af et særeget Blad i det norske Sprog, i hvilket det er hans Hensigt at føre Striden og saaledes have den gaaende inden vort Kirkesamfund, hvorved ubodelig Skade kan afstedkommes.
3) Vi formane Medbrødre i Embedet og vore Menighedslemmer til at gjøre alt Sit for, at denne Strid kunde nedlægges."

Paa samme Tid, som vi vide, at dette Forslag udtalte mange af Præsternes Overbevisning, kom det dog ikke under Behandling, men der vedtoges med en stor Majoritet (57 mod 15 St.) følgende Forslag:

„At Prof. Schmidt standser med Udgivelsen af sit Blad „Lutherske Vidnesbyrd",*) at „Kirketidenden" standser med at optage Artikler, der angaa Læren om Naadevalget, og at Striden indtil videre alene føres i vore Præstekonferentser."

*) Det vil da sige: som et Stridsblad om Naadevalget, som det paa Konferentsen blev forklaret.

Vi vare for begge disse Forslag, ere bedrøvede over, at denne Strid er kastet paa os, og vilde nødig, at vore Menigheder skulde plages med den. Havde Prof. Schmidt fulgt denne Opfordring af vore Præster, vilde naturligvis vort Blad heller ikke være udgivet. Men, da han fortsætter sit Blad med de samme svære Beskyldninger, ja fortsætter med ogsaa at drage vor kristelige Ærlighed i Tvivl (se Luth. Vidnesbyrd No. 3), saa tro vi, trods denne vor Overbevisning, at vi hverken kunne forsvare for Gud eller vore Menigheder roligt at se paa, at denne Brandfakkel kastes ind i vore Menigheder uden at paavise, hvor ugrundede Beskyldningerne ere og saaledes ogsaa den Uro og Strid, som derved vækkes.

Desuden anse vi det ønskeligt, at vor Kirketidende ikke skulde blive nødt til at optage formeget om denne Sag. Trods den maadeholdne og sindige Maade, paa hvilken den hidtil hovedsagelig kun har søgt at fremstille det Vigtigste af Læren om Naadevalget, uden at tage meget Hensyn til de stærke Beskyldninger, som Prof. Schmidt især i sit Skrift „Naadevalgsstriden“ og nu i sit Blad har udbredt om os, er den dog bleven miskjendt af Mange.

Vi tilsigte ikke med dette Blad at vække Strid nogensteds, men tvertimod, saavidt vi Sandheden tro i Kjærlighed kunne det, at dæmpe den der, hvor den allerede er vakt eller maatte vækkes. Vi forlange derfor heller ikke, at man skal arbeide for vort Blads Udbredelse der, hvor der ingen Strid er om disse Ting. Men det vente vi, at enhver samvittighedsfuld Kristen, som læser og kjender Angrebene paa os, ogsaa vil høre vort Forsvar, inden han dømmer.

Vi benegte slet ikke vort Lægfolks Ret til at dømme om Læren, ogsaa den om Naadevalget. Vi have kun troet, at unødig Strid om vanskelige Spørgsmaal skal man ikke kaste paa vort Folk. Er den derimod af Andre kastet paa det, og dette Arbeide fortsættes, saa er det vor Pligt at give Lægfolket Anledning til i sandhed at prøve og dømme ved samvittighedsfuldt at høre begge Sider.

Entered at the post office at La Crosse as second-class postal matter.

Trykt i „Varden“s Avistrykkeri — La Crosse, Wis.